

26. januar 2016

Norges Handelshøyskole
Helleveien 30
5045 Bergen

KarbonAvgift til Fordeling (KAF) – Carbon Fee and Dividend (CFD)

Menneskeskapt global oppvarming er en alvorlig og global type krise av ekstraordinær karakter, og må derfor møtes med ekstraordinære tiltak. FNs klimapanel har i sin siste hovedrapport vist at vi er i ferd med å sløse bort hele «karbonbudsjettet» vårt på rekordtid, i forhold til muligheten for å holde global oppvarming under 2 grader over førindustriell tid.

De fleste forsøk på internasjonale avtaler om utslippsbegrensninger og kvoter m.v., har vært mislykket. Heller ikke de siste FN-forhandlingene i Paris med utgangspunkt i nasjonale, frivillige mål for utslippskutt vil gi resultater i nærheten av hva som er nødvendig for å begrense den globale oppvarmingen til «godt under 2 grader og helst ikke over 1,5 grader» som det nå heter.

Det er derfor viktig å vurdere nye og forsterkede strategier for å oppnå lavere utslipp av klimagasser nasjonalt. Vi vet at prismekanismen fungerer, slik den norske CO₂-avgiften siden 1990-tallet har gjort. Men den er for lav og er reelt sett blitt enda lavere over tid. Dermed får vi ikke det omstillingspådrivet som etterlyses.

Den amerikanske professor James Hansen argumenterer for en avgift på all bruk av fossilt brennstoff, som i større grad avspeiler de samfunnsmessige kostnadene ved utvinning, bruk og forbrenning. Det spesielle med hans modell, kalt Carbon Fee and Dividend (CFD) – på norsk en KarbonAvgift til Fordeling (KAF), er at avgiften skal stige over tid, og at inntektene ikke skal gå inn i statskassen på linje med andre skatter og avgifter, men utdeles med lik fordeling til alle innbyggere i landet (over 18 år).

Hansen mener at KAF vil gi rask reduksjon av CO₂-utslipp og økt konkurransekraft for karbonfrie former for energi. Det er framholdt at KAF i tillegg til klimaeffekten kan bidra til sosial utjevning og øke kjøpekraften. Ved at KAF ligger på siden de ordinære avgifts-, skatte- og statsfinanser, antas konseptet også å være enkelt og praktisk gjennomførbart. (Selv republikanere i USA, med sterk skepsis til skatter og avgifter som forvaltes av staten/ byråkratiet, har uttalt seg positive til CFD).

De nordiske land er generelt høyt respektert for å ha orden i sin økonomi og i sine systemer, og hvis vi innfører en KAF og kan vise til at den virker i praksis, og fungerer som et positivt element i vårt politiske og økonomiske system, vil det også kunne ha stor betydning internasjonalt.

På denne bakgrunn ønsker Naturvernforbundet og Besteforeldrenes klimaaksjon å få en nærmere faglig vurdering av et slikt system med Karbonavgift til fordeling – som supplement til vårt øvrige skatte- og avgifts- system. Konkret ønsker vi svar på om:

- En KAF-modell kan være egnet til å trappe ned utslipp av fossil energi med CO₂-utslipp innenfor et relevant tidsrom som karbonbudsjettet krever.
- Hvilket avgifts-nivå, og hvilke progresjons-trinn som bør legges til grunn.
- Hvorvidt en fordelingsnøkkel til befolkningen i samsvar med J. Hansens forslag kan være hensiktsmessig i Norge, og om også andre formål bør tilgodesees.
- Hva som vil kreves for en realistisk iverksetting av en slik ordning i Norge.

Naturvernforbundet har på sitt landsmøte 2015 vedtatt å støtte en norsk KAF-modell, og har nylig publisert en kronikk om saken skrevet av bl.a. forbundets leder Lars Haltbrekken:

<http://naturvernforbundet.no/klima/innfor-en-stigende-karbonavgift-og-del-den-ut-til-folket-article34557-126.html>

Besteforeldrenes Klimaaksjon viser bl.a. til James Hansens brev til statsminister Erna Solberg, publisert på våre nettsider: <http://www.besteforeldreaksjonen.no/?p=24011> I et annen artikkel refereres til både James Hansen og professor Gunnar Eskeland, NHH:

<http://www.besteforeldreaksjonen.no/?p=23783>

Flere andre organisasjoner ventes å støtte dette initiativet. Som grunnlag for å fremme saken gjennom politiske kanaler vil det imidlertid være behov for en nærmere utredning om praktiske og økonomiske modeller og konsekvenser, nasjonalt og evt. også internasjonale ringvirkninger.

Vi vil sette pris på om NHH kan bistå med utformingen av et forprosjekt med siktemål om mulig innføring av Karbonavgift til fordeling i Norge. Vi ville også satt pris det, dersom dere fant plass på programmet for årets BEEER-konferanse til dette spørsmålet.

Vi ser fram til en nærmere drøfting av spørsmålet med dere.

Vennlig hilsen

Halfdan Wiik
(sign)
Styreleder Besteforeldrenes Klimaaksjon

Lars Haltbrekken
(sign)
Styreleder Naturvernforbundet

Harald Smedal
(sign)

Hallvard Birkeland
(sign)